

Anonymiseret version

Oversættelse

C-461/22 – 1

Sag C-461/22

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

12. juli 2022

Forelæggende ret:

Landgericht Hannover (Tyskland)

Afgørelse af:

28. juni 2022

Appellant:

MK

Indstævnt:

WB

Landgericht

Hannover

Kendelse

17 T 19/22

511 C 8608/21

Amtsgericht Hannover

I retssagen

MK, [udelades]

– appellant –

DA

[udelades]

mod

advokat WB, [udelades]

– indstævnt –

har Landgericht Hannover – 17. afdeling for civile sager – [udelades] den 28. juni 2022 afsagt følgende kendelse:

1. Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267, stk. 1 og 2, TEUF følgende spørgsmål:

Er en ifølge loven beskikket værge, som udøver dette hverv erhvervsmæssigt, dataansvarlig som omhandlet i artikel 4, nr. 7), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse, herefter »databeskyttelsesforordningen«)?

Skal den pågældende give information i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 15?

2. Sagen udsættes, indtil Den Europæiske Unions Domstol har truffet afgørelse om spørgsmålet.

3. Denne kendelse kan ikke kæres.

Præmisser

1. Forelæggelsen for Den Europæiske Unions Domstol sker i henhold til artikel 267, stk. 1 og 2, TEUF.

a) Faktiske omstændigheder i hovedsagen:

Sagsøgeren, som er født i 1966, er under værgemål. Han kunne ikke selv varetage sine økonomiske forhold, og sagsøgte blev derfor af Amtsgericht (byretten) beskikket som værge i forbindelse med værgemålssagen. Baggrunden var, at sagsøgeren var blevet syg. Hans lejlighed var fyldt med affald, han bekymrede sig ikke om sin indgående post og kunne heller ikke længere lede sit firma. I boligen blev der hverken fundet dokumenter eller genstande af værdi, og sagsøgeren er således uden formue. Han bor på et plejehjem og får udbetalt lommepenge af hjemmet.

I mellemtiden er sagsøgte blevet frigjort fra hvervet, og der er beskikket en anden værge. Sagsøgeren forlanger oplysning om de personoplysninger, der opbevares om ham, i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 15 og en slutopgørelse som omhandlet i § 1890 i Bürgerliches Gesetzbuch (borgerlig lovbog, BGB).

Amtsgericht (byretten) imødekom kun ansøgningen om fri proces delvis, idet den mente, at kun kravet om fremlæggelse af en slutopgørelse havde udsigt til at få medhold. Sagsøgte arbejder som advokat.

Med hensyn til kravet i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 15 anførte retten:

Med hensyn til kravet om oplysning i henhold til databeskyttelsesforordningen, som blev gjort gældende i første punkt i den foreløbige stævning af 1. november 2021, skulle ansøgningen om bevilling af fri proces afvises, da sagsøgeren ikke har et krav i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 15 mod sagsøgte som hans tidligere væрге.

En væрге er ikke dataansvarlig som omhandlet i databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 7) [udelades]. Desuden regulerer databeskyttelsesforordningen forholdet mellem en registreret og en dataansvarlig, hvis der behandles personoplysninger i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1). En retlig væрге er i henhold til BGB's § 1902 den pågældende persons retlige repræsentant, såvel retsligt som udenretsligt. Personoplysningerne må således behandles af værgen i den persons navn, som er under værgemål, og ikke i et »indbyrdes forhold mellem værgen og den registrerede«, jf. Amtsgericht Altötting (byretten i Altötting), kendelse af 4. juni 2018, sag nr. XVII 0266/05, XVII 266/05, citeret efter juris. Derfor må det lægges til grund, at sagsøgeren allerede selv råder over de væsentlige oplysninger, da han har kendskab til, at værgen blev beskikket, og dermed også til værgens opgaveområde og de tilsvarende aktiviteter [udelades].

Sagsøgeren har kæret Amtsgerichts (byrettens) kendelse, hvorfor Landgericht (den regionale appeldomstol) skal træffe afgørelse.

b) Ordlyden af den for sagen relevante nationale bestemmelse (aa.) og den relevante nationale retspraksis (bb.) oplyses som følger:

aa)

Borgerlig lovbog (BGB)

§ 1896 Forudsætninger

(1) Hvis en voksen person på grund af en psykisk sygdom eller et fysisk, psykisk eller sjæleligt handicap helt eller delvist ikke kan varetage sine anliggender, beskikker værgemålsretten efter den pågældendes anmodning eller af egen drift en væрге for den pågældende. Anmodningen kan også fremsættes af en person uden handleevne. Såfremt den voksne person ikke kan varetage sine anliggender på grund af et fysisk handicap, må værgen kun beskikkes efter anmodning fra den voksne person, medmindre denne ikke kan meddele sin vilje.

(1a) Der må ikke beskikkes en væрге mod den voksne persons frie vilje.

(2) En værge må kun beskikkes til opgaveområder, hvor værgemålet er nødvendigt. Værgemålet er ikke påkrævet, hvis den voksne persons anliggender kan varetages lige så godt af en befuldmægtiget, der ikke hører til de i § 1897, stk. 3, nævnte personer, eller af andre hjælpere, for hvilke der ikke beskikkes en retlig repræsentant, som af en værge.

(3) Også varetagelsen af den persons rettigheder, som er under værgemål, i forhold til dennes befuldmægtigede, kan fastsættes som opgaveområde.

(4) Beslutningen om den persons telekommunikation, som er under værgemål, og om modtagelse, åbning og standsning af den pågældendes post, er kun omfattet af værgens opgaveområde, hvis retten udtrykkeligt har anordnet dette.

§ 1897 Beskikkelse af en fysisk person

(1) Som værge beskikker værgemålsretten en fysisk person, som er egnet til at varetage den persons rettigheder, som er under værgemål, inden for det af retten fastsatte opgaveområde, og assistere den pågældende personligt i det hertil fornødne omfang.

(2) En medarbejder i en værgemålsforening, der er godkendt i henhold til § 1908f, som udelukkende eller delvis arbejder som værge i denne forening (foreningsværge), må kun beskikkes med foreningens samtykke. Det samme gælder for medarbejdere i en myndighed, der har kompetence i værgemålsanliggender, og som udelukkende eller delvis arbejder som værge inden for denne myndighed (myndighedsværge).

(3) Personer, der står i et afhængighedsforhold eller en anden nær relation til en anstalt, et hjem eller en anden institution, hvor den voksne person er anbragt eller bor, må ikke beskikkes som værge.

(4) Hvis den voksne person foreslår en person, der kan beskikkes som værge, skal dette forslag imødekommes, hvis det ikke er til skade for den voksne persons tarv. Hvis den pågældende foreslår, at en bestemt person ikke skal beskikkes, skal der tages hensyn til dette. Første og andet punktum gælder også for forslag, som den voksne person har stillet forud for værgemålssagen, med mindre den pågældende tydeligvis ikke ønsker at opretholde disse forslag.

(5) Hvis den voksne person ikke foreslår nogen, der kan beskikkes som værge, skal der ved udvælgelsen af værgeren tages hensyn til den voksne persons familiemæssige og øvrige personlige relationer, navnlig til relationerne til forældre, børn, ægtefælle og partner, samt til risikoen for interessekonflikter.

(6) Personer, der optræder som værger i forbindelse med deres erhverv, må kun beskikkes som værger, hvis der ikke findes nogen anden egnet person, som er villig til at påtage sig det frivillige hverv som værge. Hvis værgeren får kendskab til omstændigheder, hvoraf det fremgår, at en eller flere andre egnede personer kan

påtage sig værgemålet uden for en erhvervsudøvelse, skal vedkommende meddele retten dette.

(7) Hvis en person beskikkes som værge for første gang i værgemålsrettens retskreds, under de i stk. 6, første punktum, omhandlede betingelser, skal retten først høre den kompetente myndighed om den valgte værges egnethed og om de konstateringer, der skal træffes i henhold til § 1, stk. 1, andet alternativ, i Vormünder- und Betreuervergütungsgesetz (lov om vederlag til formyndere og værger). Den kompetente myndighed skal opfordre personen til at fremlægge en udskrift af strafferegistret og en udskrift af debitorregistret.

(8) Hvis en person beskikkes under de i stk. 6, første punktum, nævnte betingelser, skal vedkommende oplyse antallet og omfanget af de værgemål, som vedkommende varetager erhvervsmæssigt.

§ 1901 Værgemålets omfang, værgens pligter

(1) Værgemålet omfatter alle aktiviteter, som er nødvendige for at retligt at varetage den persons anliggender, som er under værgemål, i henhold til følgende bestemmelser.

(2) Værgen skal varetage den persons anliggender, som er under værgemål, på den måde, der tjener dennes tarv. Til den pågældende persons tarv hører også muligheden for at forme sit liv efter egne ønsker og forestillinger inden for rammerne af den pågældendes evner.

(3) Værgen skal efterkomme ønsker fra den person, som er under værgemål, såfremt dette ikke er i strid med den pågældendes tarv og med rimelighed kan forlanges af værgen. Dette gælder også for ønsker, som den person, der er under værgemål, har udtrykt før værgen blev beskikket, med mindre det tydeligt fremgår, at den pågældende ikke ønsker at opretholde disse. Før værgen udfører vigtige anliggender, drøfter vedkommende dem med den person, der er under værgemål, såfremt dette ikke er i strid med den pågældendes tarv.

(4) Inden for sit opgaveområde skal værgen bidrage til, at muligheder udnyttes for at afhjælpe, bedre, forhindre forværring af eller mildne den persons sygdom eller handicap, som er under værgemål. Såfremt værgemålet udføres erhvervsmæssigt, skal værgen i egnede tilfælde efter rettens anordning udarbejde en plan for værgemålet ved dets begyndelse. I planen for værgemålet beskrives målene for værgemålet og de foranstaltninger, der træffes for at nå dem.

(5) Hvis værgen får kendskab til omstændigheder, som gøre det muligt at ophæve værgemålet, skal han meddele dette til værgemålsretten. Det samme gælder for omstændigheder, som muliggør en begrænsning af opgaveområdet eller kræver udvidelse af dette, beskikkelse af yderligere en værge eller anordning af samtykkeforbehold (§ 1903).

§ 1902 Repræsentation af den person, som er under værgemål

Inden for sit opgaveområde repræsenterer værgen den person, der er under værgemål, retsligt og udenretsligt.

bb)

Der er ikke kendskab til en retslig afgørelse om dette. Amtsgericht Altötting (byretten i Altötting) har fastslået følgende vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt en værgemål kan give samtykke:

»Databeskyttelsesforordningen regulerer principielt forholdet mellem en fysisk person (»den registrerede«) og en »dataansvarlig«, når personoplysninger behandles (databeskyttelsesforordningens artikel 4). En retlig værgemål repræsenterer imidlertid i henhold til tysk ret den pågældende person selv og handler i dennes navn, § 1902 BGB. Personoplysninger behandles derfor i henhold til værgemålsrettens opbygning af værgen i den persons navn, som er under værgemål, men ikke i et indbyrdes forhold mellem værgen og den registrerede. Desuagtet er behandlingen i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6 ikke kun lovlig, når der foreligger samtykke [artikel 6, stk. 1, første punktum, litra a)], men også, hvis behandlingen er nødvendig for at opfylde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige [litra c)]. Når værgemålet handler som retlig værgemål for den person, der er under vedkommendes værgemål, opfylder den pågældende herved sine retlige forpligtelser, som påhviler vedkommende på grund af dennes beskikkelse som værgemål i henhold til værgemålslovgivningen. Værgemålets handlinger og den dermed forbundne databehandling vil desuden delvis være nødvendige for »for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser« [litra d)]. Det er ikke nødvendigt at anvende aspektet »legitim interesse« [litra f)], som i øjeblikket ofte anføres i medierne.«

Hvis værgemålet beskikkes fra den pågældende persons miljø, falder denne aktivitet formentlig under databeskyttelsesforordningens artikel 2, stk. 1, litra c), i forbindelse med familiemæssige aktiviteter, uanset, at der med beskikkelsen af værgemålet stiftes en retlig relation. Det forekommer tvivlsomt, om dette også gælder for den erhvervmæssige værgemål, som samtidig er advokat.

Amtsgericht Hannover (byretten i Hannover) er ligesom Amtsgericht Altötting (byretten i Altötting) af den opfattelse, at der ikke foreligger et indbyrdes forhold i forbindelse med repræsentation. Da der imidlertid ved rettens beskikkelse af værgemålet stiftes et obligationsretligt forhold, og da den repræsenterede i forhold til sin repræsentant også har de tilsvarende rettigheder og pligter inden for kontraktretten, som konkretiseres endnu en gang for værgemålet i BGB's §§ 1897 ff., kan det næppe begrundes, at en erhvervmæssig værgemål ikke skulle være forpligtet i henhold til databeskyttelsesforordningen. En bred forståelse af den udelukkende personlige eller familiemæssige aktivitet ville imidlertid kunne begrunde dette.

[Udelades] [national procesret vedrørende udsættelse af sagen og den foreliggende kendelses uanfægtelighed]

[Udelades]

Hannover, 28. juni 2022

[Udelades] [Udstedelsesnotat]

ARBEJDS
DOKUMENT